

Sundhedsministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Dato: 15 FEB. 1999
Kontor: 2. kommunekontor
J. nr.: 1198/11022/16-1
Sagsbeh.: fga
Fil-navn: apotek2

Ved brev af 3. december 1998 (j.nr. 1998-4000-21) har Sundhedsministeriet på baggrund af Indenrigsministeriets udtalelse af 6. november 1998 anmodet Indenrigsministeriet om en supplerende udtalelse i sagen vedrørende Odense Universitetshospitals Centralapoteks adgang til at udføre tjenesteydelser for private virksomheder.

I brev af 6. november 1998 anførte Indenrigsministeriet på foranledning af Sundhedsministeriets brev af 28. oktober 1998 om Centralapotekets udførelse af tjenesteydelser for to private virksomheder, at Indenrigsministeriet havde forstået Sundhedsministeriets oplysninger således, at lov om apoteksvirksomhed udtømmende regulerer amtskommunale sygehusapotekers adgang til at udføre opgaver for private. Det var på den baggrund Indenrigsministeriets opfattelse, at der ikke ved siden af reglerne i lov om apoteksvirksomhed var adgang for et amtskommunalt sygehusapotek til med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne at udføre de pågældende opgaver for private.

I brevet af 3. december 1998 anfører Sundhedsministeriet, at det er ministeriets opfattelse, at apotekerloven indeholder en udtømmende angivelse såvel af, hvilke opgaver et sygehusapotek kan varetage, som af, til hvilke institutioner sygehuset kan afsætte lægemidler, andre varer, samt udføre servicevirksomhed. Sundhedsministeriet vil imidlertid ikke helt afvise, at apotekerlovgivningen ud fra en meget snæver ordfortolkning kan forstås således, at loven ikke regulerer tjenesteydelser, der udføres af et sygehusapotek.

Sundhedsministeriet anmoder på den baggrund Indenrigsministeriet om en udtalelse om, hvorvidt et sygehusapotek alene på grundlag af de almindelige kommunalretlige grundsætninger om amtskommuners opgavevaretagelse vil kunne udføre de i sagen omhandlede tjenesteydelser.

Sundhedsministeriet har til Indenrigsministeriets orientering vedlagt Fyns Amtskommunes brev af 3. november 1998 med bilag. Af amtskommunens brev fremgår bl.a., at Centralapoteket gennem en årrække har haft forskellige former for samarbejder med private virksomheder, herunder med selskaberne Winther Medico A/S, PLM Langeskov A/S og Jørgen Kruise A/S. Endvidere fremgår, at samarbejdet efter amtskommunens opfattelse har fundet sted inden for kommunalfuldmagtens grænser. Amtskommunen anfører desuden, at der er tale om aktiviteter, som udføres efter anmodning fra private virksomheder, og som har en tæt sammenhæng med amtets øvrige generelle erhvervsfremmende indsats. Det bemærkes i brevet, at amtskommunens og Centralapotekets formål ikke er at tjene penge.

Det fremgår af bilagene til Fyns Amtskommunes brev af 2. november 1998 og af bilagene til Sundhedsministeriets brev af 28. oktober 1998, at Centralapoteket udfører analyser for Winther Medico A/S, råvarekontrol, partikelkontrol og bakteriologisk kontrol for PLM Langeskov A/S og producerer skyllevæsker, der sælges til Jørgen Kruuse A/S.

Indenrigsministeriet har forstået Sundhedsministeriets brev af 3. december 1998 således, at det efter Sundhedsministeriets opfattelse ikke helt kan afvises, at apotekerlovgivningen hverken indeholder hjemmel til eller er til hinder for, at et amtskommunalt sygehusapotek udfører de pågældende tjenesteydelser (dvs. analyser, kontrolundersøgelser og produktion af skyllevæsker) for private. På den baggrund – og under forudsætning af, at lovgivningen ikke i øvrigt indeholder hjemmel til eller er til hinder for varetagelsen af de pågældende opgaver – skal Indenrigsministeriet anføre følgende om amtskommunale sygehusapotekers adgang til på grundlag af kommunalfuldmagtsregler at udføre de pågældende apotekstjenesteydelser for private:

Det er i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur antaget, at det efter de ovennævnte grundsætninger som udgangspunkt ikke uden hjemmel i lov er en kommunal opgave at drive handel, håndværk, industri eller finansiell virksomhed.

Dette indebærer, at det som udgangspunkt ikke er en amtskommunale opgave uden hjemmel i lov at udføre de pågældende apotekstjenesteydelser for private virksomheder.

Det er dog fast antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune ud fra værdispildsbetragtninger på visse betingelser lovligt kan afsætte eventuelle biprodukter fra kommunal virksomhed samt i et vist omfang udnytte overskudskapacitet og således varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale.

Efter de kommunale tilsynsmyndigheders praksis er det bl.a. en betingelse for udnyttelse af overkapacitet, at den pågældende opgave ikke er dimensioneret med det formål at opnå mulighed for at varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale, samt at overkapaciteten af hensyn til løsningen af den kommunale opgave ikke kan afskaffes. Ved afgørelsen af, om en kommune lovligt kan sælge overskudskapacitet, indgår det efter de kommunale tilsynsmyndigheders praksis endvidere som et element i afvejningen, om opgaven i øvrigt varetages på rimelig måde af private.

Det antages endvidere, at det forhold, at kommuner ikke uden lovhjemmel må yde tilskud til enkeltpersoner eller til enkelte virksomheder, og den omstændighed, at kommuners opgavevaretagelse ikke må påføre private en urimelig konkurrence, indebærer, at prisen ved salg af overskudskapacitet skal fastsættes således, at den mindst svarer til markedsprisen for den pågældende vare eller tjenesteydelse.

Det er i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur tillige antaget, at kommuner i et vist meget begrænset omfang kan varetage accessoriske opgaver. Det vil sige opgaver, som ikke er kommunale, men som knytter sig naturligt og tæt til varetagelsen af kommunale opgaver. Det er dog bl.a. en betingelse for udøvelsen af accessorisk virksomhed, at den accessoriske virksomhed i omfang er underordnet den kommunale hovedvirksomhed. Det indgår endvidere i afvejningen, om opgaven i forvejen varetages på rimelig måde af private erhvervsdrivende. Det antages herudover,

at kommunen ikke selv må forestå driften af den accessoriske virksomhed, hvorfor kommunen skal bortforpagte varetagelsen af den accessoriske virksomhed på markedsmæssige vilkår.

Indenrigsministeriet finder ikke på det foreliggende grundlag at kunne tage stilling til, om Centralapoteket under Fyns Amtskommune lovligt kan varetage udførelsen af de pågældende apotekstjenesteydelse for private i henhold til kommunalfuldmagtsreglerne. Såfremt Sundhedsministeriet på baggrund af ovenstående ønsker ministeriets stillingtagen til lovligheden af Centralapotekets opgavevaretagelse, skal Indenrigsministeriet foreslå, at der indhentes yderligere oplysninger fra amtskommunen.

Under henvisning til Fyns Amtskommunes bemærkninger i brev af 3. november 1998 om, at de pågældende aktiviteter har en tæt sammenhæng med amtskommunens øvrige generelle erhvervsfremmende indsats, bemærkes det, at amtskommuner i medfør af lov om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. marts 1996 som ændret ved lov nr. 13 af 13. januar 1997, kan varetage en række opgaver vedrørende generel erhvervsudvikling. Lov om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter henhører under Erhvervsministeriet.

Med venlig hilsen

Per Hansen